

teritur præ nimia angustia, et dolore, et indignatione, quam contra peccata sua concepit. Juxta illud Joëlis consilium: « Scindite corda vestra; » conteri debent culpæ; hoc perfecte fit, cum peccata totaliter abjiciuntur a corde; unde Psalmus: « Effundite coram illo corda vestra. »

Erat Principi Tirolensi cum finitimis bellum, dumque jam collecto exercitu in illos movet, parens adhuc vegetus comitem se dare vult, et renitente licet filio, impetrat. Dum ferveret prælium, et miscerentur arma, filius separatur a patre, et pulvere ac fumo confundentibus omnia, et amicorum inimicorumque notitiam eripientibus, parentem ignotum hasta transverberat, ejusque frustum relinquit in pectore. Finito prælio victor filius patrem requiri jubet; is inter mortuos jacens reperitur. Quod cum audisset filius, ad cadaver deduci voluit, eumque illud fixus et immobilis intueatur, et haste frustum examinat, patrem a se preceptum agnoscit, et doloris magnitudine obrigescens, hastæ semifractæ innixus, moritur, quod Oeniponti status ex ære fusis expressum etiamnum visitur. Amabat scilicet et reverebatur impensissimè parentem suum, unde amoris dolor succedens attonitum, deque injuriæ magnitudine penitentem oppressit. PENNEQ., p. 3. c. XVI, n. 5.

UTILITAS. — Inter alias Ægypto inflicta pœnas et flagella, fuit et locustarum, dicente textu sacro: « Flare fecit ventum ab Occidente vehementissimum, et arreptam locustam projecit in mare rubrum, non remansit ne una quidem in omnibus finibus Ægypti. » Diversa hoc in textu ad intentum nostrum recluduntur mysteria. Ventus, qui locustas abstulit, ab Occidente spiravit, suam in mari bestiolæ offenderunt sepulcrum nulla superest, ecce vobis delineatos Contritionis effectus. Culpa illi assimilatur animalis, sicut enim hoc nascitur ex terra, ita et illa ex carnis nostræ humo derivatur. Manifesta sunt opera carnis, quæ sunt immunditia, fornicatio, etc. Ex superabundanti calore nascitur locusta (concupiscentia parit peccatum), bestiola hæc totum camporum destruit virorem, culpa quoque omnia tollit honorum operum merita. Sed quod remedium hujusmodi poterit extirpare locustas? Flatus venti ab Occidente. Non modo vitæ nostræ consideremus terminum, nullo non momento nobis imminemem, sed, et finem creationis nostræ, inque veritatis hujus agni-

tionis, internæ compunctionis et divini amoris actus excitemus. Ita namque omnia peccata nostra in rubrum demergentur Sanguinis Christi mare, vel in dolorosa Contritionis pelagus: *Velut mare contritio tua;* omnia penitus suffocabuntur delicta, projiciet in profundum maris omnia peccata nostra. Ecce vobis eximie hujus virtutis effectum. MANSI, disc. XXII, n. 5.

Accommoda proposito deservit illa Apostoli sententia: Quæ secundum Deum tristitia est, penitentiam in salutem stabilem operatur. sæculi autem tristitia mortem operatur. Mortuum plangis patrem tuum, neque eum ad vitam revocas; honorum te affligit jactura, nec recuperas; injuria tibi illata te turbat, non tamen eam excutis; ast qui gravis contra Deum offensæ, qui peccati mortalis reus, in corde suo vere excitat Contritionis actus, omnem abolem non modo reatum, sed et memoriam culpæ: Omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, non recordabor. Audite Sanctum Chrysostomum: Peccavit quis? Tristatus est? Peccatum doluit? Dissolvit debitum. Similitudinem capite in verme, qui lignum, ex quo nascitur, consumit. Ita nimirum et dolor, ex peccato ortus, ipsum in cineres redigit et annihilat, S. CHRYS. hom. v, ad Populum.

Statua Nabuchodonosori ostensa habebat caput ex auro optimo, pectus autem et brachia de argento, ventrem et femora ex ære, tibias autem ferreas, pedum quedam pars erat ferrea, quedam autem fictilis; motu autem proprio descendens e monte parvum aliquod saxum, quod in debiliores immensi hujus colossi partes impingens, ipsum minutissima in frusta dissipavit. Abscisus est lapis de monte sine manibus, et percussit statuam in pedibus ejus ferreis et fictilibus, et comminuit eos; tunc contrita sunt pariter, ferrum, testa, æs, argentum, et aurum, et redacta quasi in favillam æstivæ aræ, quæ rapta sunt vento, nullusque locus inventus est eis. Ecce vobis spirituales historie illius sensum nostro accommodo proposito. Peccator in corde suo erexit idolum Babylonie, illud adorans, illi obsequia præstans. In auro divitiis, in argento honoribus, in ære voluptatibus, in ferro cultum et venerationem præstat odiis, rancoribus, vindictis; exile saxum, unica inspiratio cœlestis, unicuique prædicatoris verbum ad penitentiam eor inducit, infirmiores percussit Babylonice status partes, ipsum consideratione fragili-

CRUX.

QUOAD ESSENTIAM.

DEFINITIO. — Prout hic accipitur, est afflictio seu tribulatio propter Christum tolerata. Uti clare indicavit S. Maximus dicens: Crux non solum dicitur, quæ tempore passionis ligni afflictione conficitur, sed quæ totius vitæ curriculum cunctarum disciplinarum virtutibus coaptatur, ut non solum intelligatur Crux ligni patibulum, sed pia vitæ virtutisque propositum. Unde omnis Christiani vita, qui secundum Evangelium vixerit, Crux est atque Martyrium. S. MAX. in ser. de Matth.

DIVISTO. — Dividitur præcipue in corporalem et spirituales; illa est, quæ corpus affligitur; hæc, quæ spiritus cruciatur: utramque vero subdividi potest in eam, quæ in abstinentia et sustinendo suscipitur.

ACTUS. — Primus est magni astimare; uti Moyses fecit, majores divitiis aestimans thesaurum Ægyptiorum, improprium Christi. HEB. XI, 26.

Secundus, ardentè considerare; uti S. Theresia desideravit, assiduò in ore habens: Aut pati, aut mori. SURIUS, in Vita.

Tertius, promptè acceptare, ad exemplum S. Lupi, Attilam hostem his verbis excipientis Salve, flagellum Dei! Aut S. Andree sic Crucem eminus conspectam salutantis: Salve, Crux pretiosa, suscipe Discipulum ejus, qui peccavit in te Magister meus Christus. Et iterum: O bona Crux, diu desiderata, et jam concupiscenti animo præparata! Securus et gaudens venio ad te; ita et tu exultans suscipias me Discipulum ejus, qui peccavit in te.

Quartus est patienter sufferre; quemadmodum S. Job docuit, in omnibus calamitatibus, non peccans labiis suis. JOB. I.

Quintus est, gaudere in tribulationibus, uti SS. Apostoli ibant gaudentes a conspectu Concilii, quoniam digni habitus sunt pro nomine Jesu contumeliam pati. ACT. V, 4.

Sextus est, gloriari ob Crucem; uti S. Paulus fecit dicens: Absit mihi gloriari, nisi in Cruce Domini mei Jesu Christi. GAL. VI, 14.

EX S. SCRIPTURA.

QUALITAS. — In omnibus exhibeamus

nosmetipsos sicut Dei ministros, in multa patientia, in tribulationibus. I. I. Cor. vi, 4.

Nemo moveatur in tribulationibus istis; ipsi enim scitis, quod in hoc positi simus. I. THESS. I, 3.

Ingradiatur putredo in ossibus meis, et subter me scateat, ut requiescam in die tribulationis, ut ascendam ad populum acinacium nostrum. HABAC. III, 14.

NECESSITAS. — Nonne hæc oportuit Christum pati, et ita intrare in gloriam suam? LUC. XXIV, 26.

Omnes, qui pie volunt vivere in Christo, persecutionem patientur. 2. TIM. III, 2.

Quod si extra disciplinam estis, cuius participes facti sunt omnes, ergo adulteri, et non Filii estis. HEB. XII, 8.

Per multas tribulationes oportet nos intrare in Regnum Dei. ACT. XIV, 21.

Qui non accipit crucem suam, et sequitur me, non est me dignus. MATTH. X, 38.

Qui non bajulat crucem suam, et venit post me, non potest meus esse Discipulus. LUC. XIV, 26.

Omnes, qui placuerunt Deo, per multas tribulationes transierunt fideles. Illi autem, qui tentationes non susceperunt eum timore Domini, et impatientiam suam, et improprium murmurationis suæ contra Dominum protulerunt, exterminati sunt ab exterminatore, et a serpentibus perierunt. JUDITH. VIII, 23.

ÆQUITAS. — Merito hæc patimur, quia peccavimus in Fratrem nostrum (Christum) idcirco venit super nos hæc afflictio. GEN. XLII, 21.

Non ulciscamur nos pro his, quæ patimur, sed reputantes peccatis nostris hæc ipsa supplicia minoræ esse flagella Domini, quibus quasi servi corripimur, ad emendationem, et non ad perditionem evenisse credamus. JUDITH. VIII, 26.

Si bona suscepimus de manu Dei, mala quare non suscipiamus? JOB. II, 10.

Utinam intelligeres, quod multo minoræ exigaris ab eo, quam meretur iniquitas tua. JOB. XI, 6.

Peccavi, et vere deliqui, et ut eram dignus, non recepi. JOB. XXXIII, 27.

Disciplinam Domini, fili mi, ne abjicias, eum ab eo corripis; quem enim diligit Dominus, corripit, et quasi pater in filio, complaceat sibi. PROV. III, 11.

UTILITAS. — Benedictum est nomen tuum, Deus Patrum nostrorum, qui, cum iratus

fuero, misericordiam facies, et in tempore tribulationis peccata dimittis his, qui invocant te. TOB. III, 13.

Hoc habet pro certo omnis, qui te colit, quod vita ejus, si in probatione fuerit, coronabitur; si autem in tribulatione fuerit, liberabitur. IS. 21.

Juxta est Dominus his, qui tribulato sunt corde, et humiles spiritu salvabit. PS. XXXIII, 19.

Infirmas gravis sobriam facit animam. ECCL. LI, 2.

Speciosa Dei misericordia in tempore tribulationis, quasi nubes pluvia in tempore siccitatis. ECCL. XXXV, 26.

Exeoquam ad purum scorum tuam, et auferam omne stannum tuum. ISAIAI, I, 25.

Existimo, quod non sunt condigna passionis hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. ROM. I, 18.

Id, quod in presenti est momentaneum et leve tribulationis nostre, supra modum in sublimitate, æternum gloriæ pondus operatur in nobis. 2. Cor. IV, 17.

Si commortui sumus, et convivemus, si sufficiemus, et conregnabimus. 2. TIM. II, 12.

Beati, qui persecutionem patiuntur propter justitiam, quoniam ipsorum est Regnum colorum. MATTH. V, 10.

Beati estis, cum maledixerint vobis homines, et persecuti vos fuerint, et dixerint omne malum adversum vos, mentientes propter me. Gaudete et exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælis. IS. 11.

In die tribulationis commemorabitur tui, et sicut in sereno glacies, solventur peccata tua. ECCL. III, 17.

Omnis autem disciplina in presenti quidem videtur non esse gaudii, sed mœroris, postea autem fructum peccatissimum exercitatis reddet justitiæ. HEB. XII, 11.

Cum occideret eos, querebant eum, et revertebantur, et diluculo veniebant ad eum. PSAL. LXXVII, 34.

DIGNITAS. — Disciplinam Domini, fili mi, ne abjicias, nec deficias, eum ab eo corripis, quem enim diligit Dominus, corripit, et quasi pater in filio, complaceat sibi. PROV. III, 11.

In paucis vexati, in multis bene disponentur, quoniam Deus tentavit eos et invenit eos dignos se. Tanquam aurum in fornace probavit illos, et in tempore erit respectus illorum. SAP. I, 3.

Nemo vestrum patiatu r homicida, aut

ut fur, aut maledicus, aut alienarum rerum appetitor. Si autem ut Christianus, non erubescat, glorificet autem Deum in isto nomine. I. PET. IV, 13.

Hæc est gratia, si propter Dei conscientiam sustinet quis tristitias patienter sustinens. I. PET. II, 19.

JUCUNDITAS. — Virga tua et baculus tuus, ipsa me consolata sunt. PS. XXII, 4.

Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes tuæ letificaverunt animam meam. PS. XXXIX, 19.

Omne gaudium estimatæ, Fratres, eum in varias tentationes incideritis, scientes, quod probatio fidei vestræ patientiam operatur; patientia vero opus perfectum habet. JAC. I, 2.

Repletus sum consolatione, superabundo gaudio in omni tribulatione nostra. 2. Cor. VII, 4.

Sicut abundant passionibus Christi in nobis, ita per Christum abundat consolatio nostra. I. Cor. I, 3.

Communicantes Christi passionibus gaudete, et ut in revelatione gloriæ ejus gaudeatis exultantes. I. PET. IV, 13.

EX SS. PATRIBUS.

QUALITAS. — Nemo poterit nos separare a charitate Dei, etiam mortem minando, quia Deum non amare, vera mors est; nec vitam promittendo, quia eum amare, vita est. Nec Angeli nos separabunt, quia uniti cum Deo Angelis fortiores erimus. Nec Virtutes, quæ in hunc mundum potestatem habent, quia Deum amando mundo superiores sumus. Non molestia presentes, quia Dei amor eas leviores facit. Non spes futurorum, quia qui Deum amant, jam omnia possident presentia. Non altum, nec profundum. Quid enim potest cælum mihi offerre, ut eum deseram, qui ipsum condidit cælum? Et quid mihi potest minari infernus, quo amorem Dei deseram, quem si non deseruissim, quid infernus est, ignorarem? S. AUG. *sup. verb. Quis nos separabit.*

Ne in immensum volumen extendam, quare et invenies singulos (Sanctos) adversa perpassos; solus in deliciis Salomon fuit, et forsitan ideo corruit. S. HIER. *de Custod. Virg.* ep. XXII.

Flagellat Deus omnem Filium, quem recipit, et tu forte exceptus eris? Si exceptus

es a passione Flagellorum, exceptus es a numero Filiorum. S. AUG. *1. de Past.*

Crux non solum dicitur quæ tempore passionis ligni afflictione conficitur, sed quæ totius vitæ curriculo cunctarum disciplinarum virtutibus coaptatur, ut non solum intelligatur Crux, ligni patibulum, sed piæ vitæ virtutisque propositum, unde omnis Christiani vita, qui secundum Evangelium vixerit, Crux est atque Martyrium. S. MAX. *de Martyr.*

NECESSITAS. — Auctor pietatis in Cruce pendens testamentum condidit, singulis pietatis opera distribuens: Apostolis persecutionem, Judeis corpus, Patri Spiritum, Paranympum Virgini, Latroni Paradisum, Peccatori Infernum, Christianis vere poenitentibus Crucem commendavit. Id. *in ser. de Pass.*

Nullus servus Christi sine tribulatione est; si putas te nondum habere persecutiones, nondum coepisti esse Christianus. Id. *in Ps.*

Unusquisque nostrum eum nascitur et hospitio hujus mundi excipitur, initium sumit a lacrymis, et quamvis adhuc omnium ignarus, nihil aliud novit in illa ipsa prima nativitate, quam flere. S. CYR. *de bono Vol.*

Vox est Apostoli: Omnes, qui pie volunt vivere in Christo, persecutionem patientur; si ergo non pateris pro Christo ullam tribulationem, vide, ne nondum coeperis in Christo pie vivere. S. AUG. *in Ps. 33.*

UTILITAS. — In fornace ardet palea, et purgatur aurum; illa in cinerem vertitur et illud sordibus exurit. Fornax mundus, aurum justus, ignis tribulatio, artifex Deus. Quod vult ergo artifex, facio; ubi ponit me artifex tolero. Jubeor ego tolerare, novit ille purgare. Ardeat licet palea ad incendendum me et ad consumendum me, illa quasi in cinerem vertitur, ut ego sordibus caream. S. AUG. *sup. Ps. 60.*

Tanto spes in Deo solidior surgit, quanto pro illo quisque graviora pertulerit, quia nequaquam retributionis gaudium de æternitate colligitur, quod non hic prius pia tribulatione seminat. S. GREG. *in Mor.*

Aurem cordis tribulatio aperit, quam sæpe prosperitas hujus mundi claudit. Idem.

Electis suis ad se pergentibus Dominus hujus mundi iter asperum facit, ne, dum quisque presentis vite requie, quasi vite amonitate pascitur, magis eum diu pergere, quam citius pervenire delectet, ne, dum

oblectatur in via, obliviscatur, quod desiderabat in Patria. Idem.

Sanctorum mentes æternitatis præmia præstolantes, vires ex adversitatibus sumunt quia crescente pugna gloriosorem sibi non ambigunt manere victoriam. Electorum desideria, dum premantur adversitate, proficiant, sicut ignis flatu premitur, ut crescat, et, unde quasi extingui cernitur, inde roboratur. Idem.

Afflicti terrena perdimus, sed afflictionem humiliter susinentes ecclesia multiplicamus. Idem.

Hodie Crux fixa est, et sæculum sanctificatum est; hodie Crux fixa, et dæmones dispersi sunt; hodie Crux fixa est, et mors subversa est; hodie Crux vicit, et mors vita est; hodie diabolus vincit, et homo solutus est, et Deus glorificatus est. S. AUG. in *ser. de Parasceve*.

Nemo, quantum profecerit, nisi inter adversa cognoscit; quia unusquisque superni doni gratiam in tranquillitate quietis percipit; sed quantum percepit, in adversitate perturbationis ostendit. S. GREG. in *Moral.*

Conversus sum in ærumna mea, dum configitur spina. Bene confixus, quia conversus exinde est. Bene pungeris, si compungeris. Multi, cum sentiunt penam, corrigunt culpam. Spina culpa est, spina poena est, spina falsus frater, spina vicinus malus. Sicut lilius inter spinas, sic amica mea inter Filios. S. BERN. § 48, in *Cant.*

Quid non misericorditer præstatur hominibus a Domino Deo, a quo etiam tribulatio beneficium est? Nam res prospera donum est consolantis, res autem adversa donum est admoventis Dei. S. AUG. ep. LXXXVII.

Magnum bonum tribulatio, et hoc ex nostris discimus filii, nam absque tribulatione nihil utile discerent, nos autem plus illis afflictione indigemus, a puerulis enim nunquam magna committuntur peccata, a nobis magna nimis. Pædagogus autem noster tribulatio. S. CHRYS. hom. LXI, ad Pop.

Electi pressuris tribulationum constringuntur, ut his admoniti acrius ad invicem mutua charitate nequantur et adnati per manus Redemptoris in perpetuum conserventur. Reprobi, quanto latius voluptatibus suis dimittuntur, tanto longius a divinæ visionis gloria projiciuntur. GLOSSA, in VII, Reg. 25.

Fastum contrahit, et omnem excutit torporem et ad patientiam ungit, et humana-

rum rerum vilitatem revelat tribulatio. S. CHRYS. hom. LXVI, ad Pop.

Crux Christi clavis est Paradisi, hæc infirmorum baculus, Pastorum virga, convertentium manuductio, proficientium perfectio, animæ salus et corporis, omnium malorum aversio, omnium bonorum datrix. DAMASC. lib. IV.

Crux Christi nobis est multorum bonorum causa. S. AUG. s. XXIX.

Crux Christi contra vitiorum impugnationes est adiutorium. S. AUG. ep. IV.

Crux est fons vitæ. S. CHRYS. ad Pop. Antiochenum.

ÆQUITAS. — Ne indignemini, si mali in hoc mundo florant, et vos patimini; quia non est Christianæ Religionis in mundo exaltari, sed deprimi; mali nihil habent in cælo, vos nihil in mundo, sed spe illius boni, ad quod tenditis, quidquid in via contigerit, gaudere debetis. VEN. BEDA, II sup. illud Jac. Omne gaudium.

Hæc omnia operatur Dominus, ut det nobis vexatio intellectum. Trituratur granum, tu reponatur in horreo; quadratur lapis, ut sine sonitu mallei in ædificio templi collocetur; movetur turbo, ut Elias rapiatur in cælum. Maximum est remedium interioris hominis, si in hac area mundi variis passionum flagellis trituretur exterior. S. P. TRUS CHRYS. in ep.

Parva toleramus, si recordemur, quid haberit ad patibulum, qui invitat ad cælum. CASSIOD. sup. Ps.

Delicatus es, Frater carissime, si hic vis gaudere cum sæculo, et illic regnare cum Christo. S. HIER. in *Reg. Mon.* c. XIX.

DIGNITAS. — Magna dignitas, regnoque et consulari, et omnibus honoribus major, pro Christo ligari; nihil enim tam clarum est, quam pro Christo vincetum esse, ita ut catenæ circumdatæ S. Pauli manibus, Apostolatu ejus et doctoratu multo sint illustriores, majorique veneratione dignæ. Si quis flagrat amore Christi, vincit potentiam vinculorum, malit fortasse vincetum esse pro Christo, quam cælos inhabitare. Si quis me cælo donet omni, vel ea, qua manus Pauli vinciebantur, catena, illam ego honori præponerem. Si quis me cum Angelis statuatur, aut cum Paulo vinceto, vincula eligerem; etenim nihil melius, quam mala pati pro Christo. S. CHRYS. hom. V. de Patient. Job.

minus ad judicandum venerit. Tunc omnes servi Crucis, qui se Crucifixo conformaverunt in via, accedent ad Christum Judicem cum magna fiducia. Ibid. § 1.

DIGNITAS. — Ambula, ubi vis; quære, quodunque volueris, et non invenies altiore viam supra, nec securiorem viam infra, nisi viam Sanctæ Crucis. Ibid. § 3.

Utinam dignus esses aliquid pro nomine Jesu pati; quam magna gloria remaneret tibi! Quanta exultatio omnibus Sanctis Dei; quanta quoque ædificatio esset proximi! Ib. § 13.

JUCUNDITAS. — Quando ad hoc veneris, quod tribulatio tibi duleis est, et sapit pro Christo, tunc bene tecum esse existima, quia invenisti Paradisum in terra. Ib. § 11.

Si ponis te, ad quod esse debes, videlicet ad patientium et moriendum, fiet cito melius, et pacem invenies. Ib. § 12.

EXEMPLA.

QUALITAS. — Sancti Martyres, teste Apostolo, alii ludibria et verbera experti, insuper et vincula et carceres, lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, egentes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus. HEBR. XI.

Jeremias, Prophetie Spiritu plenus et in utero sanctificatus, dicebat de se, quod fuerit vir rixæ et discordiæ in universa terra, et quod omnes maledicebant ei. IER. I. 15. S. Paulus erat in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum, in mortibus frequenter, et tamen dicebat: Placeo mihi in infirmitatibus meis, in contumeliis, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis pro Christo. II COR. XV.

S. Gertrudis adeo didicerat tribulationes de manu Dei accipere, ut nulla res adversa, ne peccatum quidem aut imperfectio ab ipsa commissa, fiduciam illius in Deum concitaret aut imminuere posset. BLOSIUS, c. XI, Monil. n. 5.

S. Theresia dicere solebat: Nolim tribulationes cum omnibus mundi thesauris commutare. *Pædagog. Christ.* t. II, c. XV, sect. 6.

S. Franciscus Seraph. morbos ac dolores Fratres suos appellabat, ideoque fratrem quemdam hortantem, ut a Deo sublevationem peteret, graviter increpuit, moxque in terram se abiciens dicebat: Gratias tibi ago,

EX LIBELLO
DE IMITATIONE CHRISTI

QUALITAS. — Habet Jesus nunc totos amatores Regni sui cælestis, sed paucos bajulatores sue crucis. Multos habet desideratores consolationis, sed paucos tribulationis. L. II. c. XI.

Durus multis videtur hic sermo: Abnega teipsum, tolle crucem tuam, et sequere Jesum. Sed multo durius erit audire illud extremum verbum: Discedite a me, maledicti, in ignem æternum. L. II, c. XXII, § 4.

NECESSITAS. — Ecce in Cruce totum constat, et in moriendo totum jacet, et non est alia via ad vitam et ad veram internam pacem, nisi via Sanctæ Crucis. Ib. § 1.

Dispone et ordina omnia secundum tuum velle et videre, et non invenies, nisi semper aliquid pati debere aut sponte aut invite, et ita Crucem semper invenies. Ibid.

Non potes effugere, quocumque concurrens; quia quocumque ieris, teipsum tecum portas, et semper teipsum invenies. Ibid. § 4.

Converte te supra, converte te infra, converte te extra, converte te intra, et in his omnibus invenies Crucem. Ibid.

ÆQUITAS. — Credis tu evadere, quod nullus mortalium potuit præterire? Quis Sanctorum in mundo sine Cruce et tribulatione fuit? Nec enim Jesus Christus Dominus noster una hora sine dolore passionis fuit. Et quomodo tu aliam viam quæris, quam hanc regiam viam, quæ est via Sanctæ Crucis? § 6.

Tota vita Christi Crux fuit et Martyrium, et tu quæris requiem et gaudium? § 7.

Vere vita boni monachi Crux est, et dux Paradisi. Inceptum est, retro abire non licet nec relinquere oportet. L. III, c. XVI, § 4.

UTILITAS. — Nihil Deo acceptius, nihil tibi salubrius in mundo isto, quam libenter pati pro Christo. L. II, c. XII, § 14.

Si libenter Crucem portas, portabit te, et duet te ad desideratum finem, ubi scilicet finis patiendi erit. Ibid. § 5.

In Cruce salus, in Cruce vita, in Cruce protectio ab hostibus, in Cruce infusio supernæ suavitatis, in Cruce robor mentis, in Cruce gaudium spiritus, in Cruce summa virtutis, in Cruce perfectio sanctitatis. Ibid. § 2.

Hoc signum Crucis erit in cælo, cum Do-

Domine Deus, pro dolore, quem patior, et supplex oro, ut eum in centuplum augeas, si tibi ita placet. Quid enim mihi gratius esse possit, aut debeat, quam ut affligendo mihi nullo modo parcas siquidem voluntate tua nihil habeam antiquius. S. BONAV. *In vit. c. xiv.*

S. Thecla, post superatas fidei causa bestias, ignem, carceres, animo plus heroico ita Deum affata est: Ecce me, o Christe, ecce paratam me omnibus vitæ diebus, quavis incendia et carceres pro nomine tuo sustinere, et pro majori semper gratia ac favore habeo talia perpeti, quam si quibuscumque mundi thesauris et deliciis daretur perfui. Hanc unam a te, mi Deus, gratiam postulo, ut tormenta liceat et multa, et continua, pro nominis tui gloria perferre. *Pred. l. c. xv.*

ÆQUITAS. — Ad Proceres Francos, in Ægypto captivos, *Belli Sacri* temporibus, accessit Princeps Saracenus, et quaesivit, num crederent in unum Deum, qui pro ipsis in Cruce mortuus est? Illis affirmantibus, addidit, eos mestos aut pusillanimes esse non debere, si tantulam calamitatem subirent ejus nomine, qui extrema supplicia pro ipsis exantlassent, eosque nondum ad mortem pro ipso certasse. Quod si tantæ potestatis fuit, ut triumphata morte seipsum a sepulcro excitari, certo in animum inducere oportere, fore ut etiam ipsos brevi calamitatibus tantis eximeret. Seriam veramque fuisse consolationem, secuta brevi libertas probavit. *DAUBOLT. c. l. t. xlv. ex. 5.*

Lambertus, consul Harlemensis, cum a tumultuantibus Calvinistis, ob Ecclesie auctoritatem defensam, patibulo adjudicatus, illud eminus videret, dixit: Quid extimescimus lignum? Etenim si olim glorie Dominum crucifixurum, quid nobis ejus servis expectandum? Anne major servus Domino suo? *FAB. conc. v. In festo Invent. S. Crucis.*

UTILITAS. — Ad S. Mechtildem morbo afflictam accessit aliquando Sponsus illius Jesus, eamque a sinistro latere amplexus assenuit; cum afflictus esse quispiam, et gravius excrucietur, tum se lava illum sua amplecti, ut sanum cordi ipsius tanto propius viciniasque conjungat. *EUSEBIUS NIEREMB. de Amore Jesu. c. xxxii.*

Cum Græcus quidam adolescens in Ægypti cœnobio graviter a fornicatione impugnetur, nulloque medio illam expugnare

posset, Abbas monasterii domesticis præcepit, ut eum assiduis jurgiis, convitiisque insectarentur, quo facto, paulo post interrogatus, num adhuc carnis stimulus sentiret, respondit: Vivere mihi fastidiosum est, et quomodo fornicari libeat? *Spec. Ec. V. Amor Illicitus, ex. 3.*

S. Franciscus cum aliquando gravissimo oculorum dolore vexatus, robur a Deo peteret, audivit a Christo inexplicabile sibi in cælis premium pro illis parari, et ad hoc se per hos dolores investiri. *lb. tit. Cæl. Glor. ex. 4.*

Wenceslaus, Bohemia Rex, cum toto exercitu profligato captivus teneretur, rogatus, quo animo esset, respondit: Numquam meliori; cum enim omnibus præsidii humanis vallatus essem, vix de Deo cogitandi spatium dabatur; nunc illis omnibus exutus Deum solum cogito, et in eo spem meam colloco, qui me, sat scio, non deseret, sed invocantem exaudiet. *DAUBOLT. c. ii. xxxiii. ex. 4.*

Taulerus, Doctor ex S. Dominici Ordine, cum non diu ab obitu viro cuidam, qui jussu Dei illum ad insignem vite sanctimoniam adduxerat, et eidem morienti adstiterat, apparuisset, roganti, quæ causa fuisset, cur post longam viginti septimanarum ingenti cum dolore toleratam paralyms, vitam tam horribili fine clausisset, qui multos de salute ipsius anxios, dubiosque fecisset, respondit id ideo factum, ut ab igne Purgatorio liber in cœlum evaderet: Cæterum, aiebat, se in mortis agone a demonibus in eas fuisse conjectum angustias, ut prope desperarit, tandem tamen bonitate Dei factum, ut in ipso mortis articulo, adfuerint Angeli, ac in cœli atrium deportarint, jussum ibi dies quinque expectare, non alio doloris sensu, quam qui ex desiderio videndi Dei oriebatur. *In vita, operibus profæta.*

Anno 1606, dum unus in oppido quodam Sinensi concionatur, eique adolescens quispiam blasphemò ore insultat, mox Dei vindicta sic adolescentem hunc secuta est, ut, si oculos deorsum flecteret, nihil videret, omnia vero, si sursum cor converteret, intueri posset. Quare unicum malo huic remedium Baptismum ratus, hunc proxime suscipere proponit, et illico visum recipit. Sed cum propositum exequi duntaxat differret, eodem malo redeunte castigatus respicit tandem, et Baptismum suscepit. *JARIC. l. VI. hist. Orient.*

Josephus exilii ærumnas tolerat, ut servus Pulipharo venditur, præter meritum carcerem et vincula sustinet, interim ad majores multos evellit honores, quam si domi apud patrem et fratres expertantur calamitatum vixisset. *GENES. c. xxxi.*

Cum aliquando S. Antonius cum demonibus colluctaretur, ei Christus Dominus protector factus est, tunc enim elevans oculos, vidit desuper culmen aperiri, et depulsis tenebris radium lucis ad se influere, post ejus splendoris adventum, nec demon aliquis apparuit, et corporis dolor extemplo deletus est. Edificium quoque quod paulo ante dissolutum fuerat, instauratum est, illico presentiam Domini intellexit Antonius, et ex intimo pectore trahens longa suspiria ad visionem, quæ ei apparuerat, loquebatur, dicens: Ubi eras, bone Jesu! ubi eras? Quare a principio non adfui, ut sanares vulnera mea? Et vox ad eum facta est, dicens: Antoni, hic eram. Sed expectabam videre certamen tuum. Nunc autem, quia dimicando viriliter non cessisti, semper auxiliabor tibi, et faciam te in orbe nominari. Illi auditis multum te roboratus. *D. ATHANAS. in vita D. Antonii.*

S. Paulus et Barnabas, viva capitis Christi membra, lapidibus a Judæis impetiti et extra civitatem ejeti confirmabant discipulorum animas in fide, his verbis: Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in Regnum Dei. *ACT. xiv.*

DIGNITAS. — Cum aliquando matrona quædam Missam audiret, post elevationem vidit tres moniales ad altare flectentes et ad eas pulcherrimum puerulum de altari currentem, qui primam quidem amorose amplexus est, et desuaviavit; secundam blandis oculis remoto velo aspexit; tertiam vero pugnis percussit, et pedibus trusit, iterumque ad altare abiit. Cum vero matrona factum hoc summopere mirata, causam illius rogasset, audit primam monialem valde nutare in proposito, statimque ad sæculum redituram, nisi consolationibus coelestibus in proposito firmaretur. Alteram constantiorem esse, et contentam, modo aliquid saporis coelestis interdum degustare daretur. Tertiam vero adeo in amore Dei firmam esse, ut nullis se adversitatibus ab eo separari sinat, et hanc sibi ex omnibus illis tribus gratissimam esse. *Spec. Ec. lit. trib. ex. 6.*

JUCUNDITAS. — S. Paulus de seipso dixit: Repletus sum consolatione, superabundo

gaudio in omni tribulatione nostra. *2. Cor. vii. 4.*

S. Job quoque dixit: Qui cœpit, ipse me conterat; solvat manum suam, et succidat me, et hæc mihi sit consolatio, ut affligens me dolore non pareat. *Job. vi. 9.*

S. Procopius Martyr judici tormenta augenti dixit: Falleris, o Juxta, si me tuis tormentis ad negandum Christum inducere speras; quin crede potius, nihil illis gratius, jucundiusque existere posse. Quid enim ei, qui Christum amat, jucundius esse potest, quam pati propter Christum? Quæ gazæ opulentiores esse possunt? Næ, si tu nosces, quantum emolumenti mihi tormentis tuis accedat, non pareris inde me, quem odisti, tam locupletem et beatum fieri. *S. AUGUSTINUS, 8 Julii.*

S. Jonas, natione Persa, noctem, quam nudus totoque corpore laeratus in summo frigore exegerat, tam suavem sibi ac jucundam fuisse dixit, ut similem tota vita non sit expertus, rationemque addidit: Consolatio enim mihi præsto fuit ex sancto illo ligno, cui Dominus meus Jesus affluxerat.

S. Marcus et Marcellianus ad palam ferreis clavibus affixi dixerunt Tyranno: Nunquam tam jucunde epulati sumus, quam hæc libenter Jesu Christi causa perferimus. *BREV. ROM. 18 Junii.*

De S. Agatha quoque scribitur, quod lætissime et gloriantur ibat ad carcerem, et quasi ad epulas invitata, agonem suum Domino commendavit. *lb. 3 Februarii.*

EXEMPLA DOMESTICA.

QUALITAS. — S. Ignatius tanti aestimabat carceres, probra, persecutiones, ut aperte diceret, si hæc una in parte stateræ collocarentur, et in altera, quicquid a Deo creatum est appenderetur, vix hoc omne præ prioribus momentum aliquid apud se habiturum. Hinc procul dubio contigit, ut cum absens esset Ignatius, quietissime socii viverent, cum ad eos rediret, statim persecutio aliqua in omnes oriretur. *RIBAD. l. V. c. x.*

S. Franciscus Xaverius et P. Simon Rodericus, dum Olyssipone cernunt sibi omnia ad votum fluere, angelantur, quod nullis persecutionibus exerceantur, quibus, si diu careret, dicebat Xaverius, videri sibi nequam fideliter militare. *Hist. Soc. p. l. l. V. 105.*

P. Petrus Faber, dum anno 1545, Vallisoleti præclare laborat, fructu ad votum respondente, sine ulla persecutione, dicere solebat, nisi olim S. Ignatius in Hispania tam multa passus fuisset, merito se potuisse tam secundum Hispaniensis rei cursum habere suspectum, ut qui jam usu didicerat, quod B. Marcus Anachoreta prodidit, Deum explorata indignitatis nostre ratione, plerique hominum auxilia consuevisse prævia calamitate conferre. *Hist. Soc.* p. I, l. V, n. 773.

P. Gonzalvus Silveria quocumque in cubiculo habitaret, in quatuor parietis partibus cruces ferebat, aut affigi curabat, ut semper illa imago Christum crucifixum in memoriam revocaret et insuper moveret, a domando corpore et comprimendis animi affectionibus nullo sibi loco aut tempore esse cessandum. *Vita* l. III, c. 25.

P. Petrus de Anasco adhuc adolescens tanto flagrabat patienti desiderio, ut servo flexis genibus, et muneribus etiam ad se cedendum alliceret. *Annua Peruan.* 1601.

UTILITAS. — S. Ignatius a quodam Patre interrogatus, quæ compendiosissima ad perfectionem via esset? respondit: Si multa et magna adversa pro Christi amore patiari. Pete hanc gratiam a Deo, nam cui Dominus hoc tribuit, multum tribuit; hoc enim uno beneficio multa continentur, et magna beneficia. *Rib.* l. V, c. x.

S. Franciscus Borgia dicebat, tamdiu Societatem in flore suo permansuram, quamdiu adversis exercetur; his deficientibus vitium esse, ne etiam ipsa deficiat. *Vita.*

P. Petrus Faber dicebat, Deum interdum permittere, ut homines divina gratia indigentes justis molesti essent, ut ab eis tum exempla humilitatis, tum precum auxilia recipere, per quæ descenderent in seipsos, et ad meliora converterentur. *Vita* l. I, c. XI.

JUCUNDITAS. — S. Ignatius dicere solebat, a nulla re creata animam ita exhilarari posse, sicut a Spiritu Sancto exhilarantur ii, qui multa magnaque pro Deo patiuntur. *Rib.* l. V, c. x.

P. Joan Baptista Machado, captus in Japonia, sic scripsit ad amicum: Affirmo Revertentia vestra, et ipsissimam scribo veritatem, me presentem rerum statum cum totius orbis Imperii non permutaturum. Nunquam vixi mea sorte æque contentus, nunquam

æque hilarem me sensi, nunquam æque sine cura ac sollicitudine me reperi. Accepto mortis nuntio, dixit, tres dies sibi in vita jucundissimos accidisse, nempe cum Societatem ingressus, cum captus esset, cum mortis nuntium accepisset, de quo sic ad superiorem scripsit: Hac ipsa hora laureatus ad me Martyrii nuntius advenit. Morior solatio plenus, quia pro bono Jesu morior. *TRIGAUT.* l. V, c. vi.

P. Carolus Spinola ex carcere scripsit: Non capit animus gaudia, quibus jam diffulto. Tantum veræ voluptatis nunquam expertus sum. O quam dulce est pro Christo pati! Id jam experientia his carceris latebris conclusus disco. *Vit.* c. xv.

Camillus Constantius, anno 1622, Firandi flammis exustus, assiduo Deum laudavit, et ad adstantes dixit: O quam mihi bene! quam bene! quam bene! donec tandem totus ambustus, cum mortuus crederetur quinque *Sanctus* mirabili vocis suavitate cantavit, et expiravit. P. FRANC. SOLIER, *Hist. Jap.* l. XIX, c. XXI.

SIMILITUDINES.

QUALITAS. — Sicut aromata fragrantiam suam, non nisi cum incenduntur, expandunt; ita sancti viri omne, quod virtutibus redolet, in tribulationibus innotescit. S. GREG. *in Mor.*

Sicut stellæ de die latent, de nocte lucent; sic vera virtus, quæ sæpe in prosperis non apparet, in adversis eminet; illud sane cautela est, hoc necessitatis. S. BERN. *sup. Cant.*

Sic sunt boni et mali, quomodo si duo vasa sint plena, et unum habet putredinem, et aliud aromata pretiosa, cum uno ventilabro ventilata. Illud vas, ubi fuerint aromata, odorem desiderabilem, aliud autem, fetorem intolerabilem reddit; ita simul boni ac mali discrete quidem turbati, sed alto Dei judicio separati. Quoties aliqua in mundo tribulatio venerit, qui boni sunt, velut sancta vasa gratias agunt Deo, qui eos castigare dignatur; illi vero superbi, luxuriosi, cupidi blasphemant, et murmurant contra Deum dicentes: O Deus, quid tanti mali fecimus, ut talia patiamur? S. AUG. ser. III, *de Temp.*

Sicut aurifex, donec aurum bene purgatum viderit, de conflatorio non extrahit; sic Deus tribulationis nubem non obducit, donec

nos penitus emendaverit. S. CARYS. hom. IV, *ad Pop.*

Sicut vitulus ad laboris usum victurus sub jugo retinetur, mactandus autem in liberis pastibus saginatur; et sicut arbores fructifere in colligendis fructibus vexantur, lacerantur, spoliantur, duntissime tamen vivere permittuntur, infrugifera vero intacte stant, sed citius exciduntur, ut in ignem mittantur; et sicut ægris desperatis omnia conceduntur, iis vero, quibus spes salutis subest, amara medicamenta applicantur; sic reprobi bonis hujus mundi saginantur, et a tribulationibus immunes, aut minus saltem obnoxii manent, electi vero laboribus et arumnis exercentur. S. GREG. l. XXXI, *Mor.* c. 4.

Sicut præceptores ab iis discipulis plus pensi exigunt et eos acrius examinant, de quorum profectu majorem spem concipiunt; sic Deus per tribulationes magis exercet eos, quos in virtute magis proficere advertit. STAPL. l. I, *in Dom.* 3, *post Pasch.*

Sicut falcio, dum vivit, manu aucupis gestatur, delicate nutritur, et in summo otio perpetuam voluptatem capit, mortuus autem in sterquilino abjicitur; gallina vero vivens in sterquilino pascitur, et in angulis domus delitescere cogitur, occisa vero purgatur, apponitur in argentea palina, et a Principibus in ventre sepelitur; ita mali in hac vita honorantur, et electi despiciuntur, post mortem vero diversa utrorumque est ratio. *lb.* text. 3.

Sicut granum plenum mox, ut leviter percussum fuerit, de palea sua exilit foras; si autem subtile fuerit, tardius egreditur, si vacuum, numquam egreditur, sed in palea manet, et cum eam foras jectatur; sic omnes homines in rebus carnalibus delectantur velut grana in palea, sed qui fidelis est et boni cordis habet medullam, mox ut leviter tribulatus fuerit, negligens quas sunt carnalia, currit ad Deum; si autem modice infidelior fuerit, cum grandi tribulatione vix reedit, et vadit ad Deum; qui autem infidelis est et vacuus, non egreditur, sed in malis constitutus conteritur, et in infernum projicitur. S. CHRYS. in cap. III, *Matth.*

Sicut botrus multa in se grana ligno mediante suspendit; sic et Christus multos sibi fideles pro lignum Crucis adjungit. *Id.* in c. VII; *Matth.* hom. XIX.

NECESSITAS. — Sicut corpus non potest constare citra exercitium; ita nec anima aut

mens diu potest valere citra vexationem. LANG. *in Polyanth.* V. *Crux.*

Sicut cera, nisi recalescat, aut præmolliatur, non facile in se recipit sigilli impressionem; ita et homo, nisi laborum et multivariorum infirmitatis probetur exercitio, nequam sine insigni se signaculo divinæ gratiæ. ÆQUITAS. — Sicut filii plerumque valde amant locum, in quo nati sunt; ita quivis Christianus merito amat Crucem, utpote in qua et ipse et Ecclesia nata est.

Sicut si Rex aliquis poculum in alicujus sanitatem ehibisset, non posset quis recusare, si vicissim in sanitatem Regis poculum illud degustandum dumtaxat offerretur; ita cum Christum in nostram sanitatem totum calicem passionis exhausserit, merito interiorum videtur, ut nos poculum tribulationum non gustare saltem velimus.

Sicut si quis particulam de materiali Christi cruce donaret, magna cum voluptate gratiæ animi significatione acciperemus; ita si quis de cruce spirituales ejusdem Christi particulam nobis donet, tanto majori pro beneficio agnoscere debemus, quanto ista præstantior est cruce materialii. NIERREB. in I, *de Adorat.*

Sicut is, qui in mare se præcipitare volentem sisteret, si aliqua in parte corporis vulneraret, non occidisset, sed singulare beneficium contulisset diceretur; ita peccatorem in tartara ruentem percussit Deus, maximo afficere beneficio censendus est, atque adeo tribulatio æquo animo accipienda est. STAPL. t. VI, *in Dom.* XV, *post Pent.*

UTILITAS. — Sicut is, quem audire præsentem non voluit, percussione alicujus rei aut sono edito silentium et audientiam sibi conciliat; sic Deus, quando homines eum audire nolunt, percussione, id est, tribulationibus eos attentos reddit. NIERREB. *de Adorat.*

Sicut Absalon Joab a se vocatum, et venire recusantem, incensione messis compulsi; sic Deus homines obstinatos per tribulationes ad se venire compellit. GRANAT. *in Loc. Com.* f. 320.

Sicut pia mater nunquam magis ad consolandum et fovendum filium accurrit, quam cum vehementer plorantem cernit; ita Deus nullibi propior est servis suis, quam cum in tribulatione genuit. *Idem.*

Sicut ignis flatu premitur, et crescat, et unde quasi extingui cernitur inde roboratur; ita electorum desideria dum premuntur adversitate, proficiunt. S. GREG. *in Mor.*

Sicut sub eadem tribula stipulæ comminuntur, et frumenta purgantur, et uno motu exagitantur cœnum, et suaviter fragrat unguentum; ita una tribulatio irruens bonos probat, purgat, et eligit; malos reprobat, exterminat et annihilat. S. AUG. in Ps.

Sicut equus toto impetu currens freno constringitur, et cursum sistere cogitur; ita Dei manus impios tangens como ac freno maxillas constringit eorum, qui non approximant ad eum. Ps. XXXI, 9.

Sicut ericius quantumcumque se spinis suis involvat, tamen si calida aqua perfundatur, se aperit; ita peccatores, licet alta consuetudine vallati, si tribulatio aeris superveniat, respiciunt, et ad Deum se convertunt. STAPL. t. VI. in Dom. XV, post Pent.

Sicut cervus, dum nimis urgetur a canibus, ad hominem sponte fugit; sic tribulationes peccatorem quasi canem persequentes, ad Dominum redire compellunt. Ibid.

Sicut equorum domitor, cum alia ratione equum frenare nequit, pinguiori pabulo privat et paleas offert; ita Deus refractarios homines calamitatibus inmissis ad frugem revocat. Id. t. I. in Dom. XX, post Pent.

Sicut mortuæ carnes in aqua dulci corrumptur, in salsa conservantur, et a navigantibus ad extremos usque mundi fines incorruptæ deferuntur; sic humanus animus laboribus perficitur ac roboratur, deliciis vero diffluit, et dissolvitur. Ibid.

Sicut sagitta corpori affixa dolorem affert, et remedium querere compellit; sic tribulatio dolorem cordi affert, et ut in cogitatione æterni boni solatium queramus, facit. Ibidem.

Sicut, qui vineam putant, adstringunt ejus vites, et interne continent, ut majore cum temperamento procedat ad proferendos utiles fructus; ad eundem modum contingit animæ assiduitate afflictionum incurvatæ. Quodammodo in se contrahitur, seque humiliter dimittit, atque humiliat, atque ad sui diligentem custodiam retrahitur. E contrario anima, quæ indulgenter ac remissè vivere sinitur, perinde atque vinea quæpiam neglecta luxuriat et silvescit sarmentis, seque effundet circa incommoda, nec ullam afferentia frugem, nativo succo exhauritur. S. BASIL. in c. v. Is.

Sicut pluvia in terram cadens erigit semina; sic tribulatio animum ingressa erigit desiderium. S. CHRYS. h. XIV, in Matth.

Sicut viator cautius ambulat quando vel

densæ silvæ aut loco periculoso appropinquat, aut transitum difficiliorem invenit; ita tribulatione gravi oborta ætionum nostrorum vestigia cautius ponimus. STAPL. t. I. in Dom. IV, post Epiph.

Sicut virga Moysis abjecta in serpentem, noxium animal, conversa est; assumpta vero mira patravit et viam per mare ad terram laete et melle manantem aperuit; ita tribulatio abjecta in majus damnum cedit: patienter vero tolerata viam ad cœlum reserat, aliosque admirandos fructus parit. *Pædagog. Chr.* t. VII, p. 1, c. v. sect. 6.

DIGNITAS. — Sicut lana et linum, antequam illa pannus bonus, hoc tela subtilis fiat, tundi, neri, texti, et pecti debent, variamque fortunam subire; sic ut vasa in honorem fiamus, multa pati, variis armnis disponi, et exerceri prius nos oportet. STAPL. l. c.

Sicut ferrum, quod in optimam et artificiosissimam figuram paratur, sæpius ad incudem repetitur; ita quo quisque majoribus destinatur, eo pluribus hic malis affligitur. LANG. in *Polyant. Eod.*

JUCUNDITAS. — Sicut alciones hyeme media summa fruuntur tranquillitate, et hanc etiam aliis communicant; ita cum maxime premit fortuna, maxima animi tranquillitate fruuntur pii et hanc in alios quoque transfundunt. Ibid.

Sicut medicamentum a principio amarum fastidio est, ubi vero concocto fuerit, dulcescit; ita tribulatio et anxietas manifestam consolationem parit. Ibid.

Sicut faber, ubi ferrum in fornace molli-vit, mox aqua aspergit, ut temperet; sic tribulationis ignis aqua semper divina consolationis temperatur. STAPL. t. I. in Dom. III, post Pasch.

Sicut strenuo militi ipse cicatrice, et vulnera in bello accepta, materia voluptatis sunt; sic ipsa tristitia justorum gaudio illis est. Ibid.

MOTIVA.

Ad Crucem patienter ferendam.

NECESSITAS. — Nam ut bene nonnemo advertit, omnia fere, quæ ad humanæ vitæ usum pertinent, longa contritione et labore ad hoc præparantur. Ager ut fructum ferat, prosconditur. Frumentum ut panis fiat, in pistrino et cilibano conteritur et coquitur.

Uva quoque, et olea in torculari exprimuntur, ut suo liquore alant. Linum vero quam multa patitur, ut linteum ex eo conficiatur? Sunt, et animalia, quæ cæsa flagellis odorem suavissimum emittunt. Quid ergo mirum, si homo quoque flagellis et pressuris eruditur? GRANAT. in *Loc. Com.* f. 516.

ÆQUITAS. — Cum enim Christus, velut caput nostrum per tribulationum et crucis januam in gloriam intraverit, an non æquissimum, ut per eandem etiam membra ingrediantur? Adde quod, ut bene advertit Lipsius, origo crucis a Deo sit, id est, non ab ipso summo bono solum sed honorum omnium auctore, capite, fonte, a quo non magis alienum est, ut malum aliquod emanet, quam ut ipse sit malus. Si ergo bona de manu illius grato, hilarique animo suscipimus, cur non mala seu adversa pari æquanimitate hilaritateque suscipiamus?

UTILITAS. — Sive ad purgandam animam; nam teste S. Greg., ab electis suis iniquitatum maculas studet Deus temporali afflictione tergere, quas in eis in perpetuum non vult vindicare. Sive ad illuminandam; nam autem cordis tribulatio aperit, quam sæpe hujus mundi prosperitas claudit, ut idem Sanctus ait. S. GREG. I. IX, *Mor.* c. XXVII. Sive ad uniendæ. Hinc S. Augustinus ad Deum suspirans: Unco, inquit, crucis retrahere me ab hoc pelago ad te, solamen unicum, quem a longe, quasi stellam matutinam, et solem justitiæ, vix lacrymantibus oculis in littore cœlestis patriæ me expectantem video! In *Soliloq.*

DIGNITAS. — Quæ enim major esse potest dignitas quam Christo, Filio Dei similem fieri, qui, quia humiliavit seipsum, factus obediens usque ad mortem crucis, accepit nomen super omne nomen? PHILIP. II.

JUCUNDITAS. — Nam tribulatio est jugum illud suave, et onus leve, ad quod tollendum jam olim tam amice Christus invitavit. MATTH. XI.

SECURITAS. — De hac enim tribulatione, seu cruce, usurpari potest illud Ecclesiæ: Ecce signum Crucis; fugite partes adversæ. Et iterum: In hoc signo vinces. In *fest. Invent.*

MEDIA.

Ad Crucem levius ferendam.

Premeditatio. Minus enim, inquit sanctus Greg. feriunt jacula, quæ prævidentur, et nos tolerabilis mundi mala suscipimus, si contra hæc per patientiæ clypeum munimur. Hinc Christus ad suos Apostolos dixit: Hæc locutus sum vobis, ut cum venerit hora, eorum reminiscamini. S. GREG. h. XXXI, in *Ev. Vere enim, quæ alii diu patiendi levia faciunt, vir sapiens levia facit diu cogitando.* JOAN. XVI, 14.

Oratio; sic enim Deus ipse per Davidem suavitè dicens: Invoca me in die tribulationis; erum te et honorificabis me. Ps. XLIX, 15. Et iterum: Clamabit ad me, et ego exaudiam eum; cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum et glorificabo eum. Ps. XC, 15. Et sane non minus eum id præstissem, quam promissis, idem Propheta testatur: Clamaverunt ad Dominum, eum tribularentur, et de necessitatibus eorum liberavit eos. Ps. CVI, 13. Unde merito S. Paulinus orationem *Naufragorum tabulam* vocavit.

Communio Sacra; hæc enim est mensa, de qua S. David dixit: Parasti in conspectu meo mensam adversus eos, qui tribulant me. Ps. XXII, 3. Cujus necessitatem adeo apprehendit S. Cyprianus, ut dicere non dubitavit: Idoneum non posse esse ad Martyrium, qui ab Ecclesiæ non armatur ad prælium; et mentem desicere, quam non recepta Eucharistia, erigit et accendit. S. CYPR. I. l. Ep. 1.

Consideratio Providentiæ Divinæ, quæ ejusmodi tribulationes permittit, ut sapienter monet S. Greg. dum ait: Quisquis adversitate et tribulatione frangitur, a quo factus est, minime contempletur; nam qui, quod non erat, fecit, factum sine generatione non deserit; et qui benigne hominem condidit, nequaquam injuste cruciari permittit, nec sinit neglecte perire, quod est, qui hoc etiam, quod non fuit, creavit ut esset. S. GREG. in *Mor.*

Consideratio peccatorum suorum; quemadmodum S. Aug. suavitè his verbis, intelligat homo medicum esse Deum, et tribulationem

medicamentum esse ad salutem, non penam ad damnationem. Sub medicamento positus ureris, secaris, clamas; non audit medicus ad voluntatem, sed audit ad sanitatem. S. Aug. *super Ps. XXI.*

Consideratio Passionis Christi; parva enim toleramus, si recordemur, quid biberit ad patibulum, qui invitavit ad cœlum, ait recte Cassiodorus, nec sentit sua vulnera miles, qui Ducis sui vulnera intuetur. *CASSIOD. super Psalm.*

Consideratio præmii; nam ut sapienter S. Greg. dixit: Quisquis in solo desiderio eternitatis figitur, nec prosperitate attollitur, nec adversitate quassatur; dum nihil habet in mundo, quod appetat, nihil est, quod in mundo pertimescat. Sicut ergo ursi, alvearia invidentes, favorum dulcedine allecti, facile apum aculeos et vulnera contemnant; sic sancti viri cœlestis dulcedinis certa expectatione roborati, nihil non ferendum sibi putant, ut ea potiantur. S. GREG. *MOR.* Vere enim non sunt condignæ passionibus hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. *ROM. c. XXVIII.*

Consideratio pœnæ infernalis; hæc enim efficit, ut fateri cogamur, non esse condignas passionibus hujus temporis ad æterna supplicia, quæ damnati patiuntur, atque adeo ultro cum Sanctus Augustinus exclamemus, et dicamus: Hic ure, hic seca, hic non parcas, modo parcas in æternum. Vere enim maximum amoris argumentum est, inquit Concilium Tridentinum, quod Divinæ munificentie largitas non solum pœnis sponte a nobis, pie vindicando peccata susceptis, aut Sacerdotis arbitrio, pro mensura delicti impositis, sed etiam temporalibus flagellis a Deo inflictis, et nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem, per Jesum Christum satisfacere valeamus. *SESS. XIV. c. IX. can. 35.*

Consideratio amoris, quo Deus immittit tribulationes, de quo Christus olim S. Theresie dixit: Crede, Filia mea, quanto quis a Patre meo plus diligitur, tanto plus ab eo afflictionis illi infligitur. Nosti, quale inter nos Matrimonium intercedat, per quod fit, ut omnia mea tua sint, adeoque dolores, laboresque omnes, quos unquam perpessus sum, ad te pertinere existima. *L. IV, vita, c. XVII.*

ASCETICA.

Tria sunt, quæ Asceta de Cruce specialiter observare debet. Primum est, ut bene cognoscat fines, ob quos a Deo ejusmodi tribulationes immitti solent, qui quidem ad tres ferme revocari possunt, videlicet 1. *Ad correptionem*; quem finem Salomon indicavit, dum dixit: O quam bonus et suavis est, Domine, Spiritus tuus in omnibus! Ideoque eos, qui exerrant, partibus corripis, et de quibus peccant, admones et alloqueris, ut relictæ malitiæ credant in te, Domine. *SAP. XII, 1.* Et id ipsum confirmans scriptor libri Machabæorum ait: Propter quod nunquam quidem a nobis misericordiam suam amovet; corripens vero in adversis populum suum non derelinquit. *II MACH. VI, 16.*

2. *Ad probationem*; quem finem iterum Salomon indicavit, dum dixit: Sicut igne probatur argentum, et aurum cæment; ita corda probat Dominus. *PROV. XVII, 16.* Et iterum: Vasa figuli probat fornax, et homines justos tentatio tribulationis. *ECCLES. XXVII, 6.* Hinc Tobias cœcitate percusso dixit Angelus: Quia acceptus eras Deo, necesse erat, ut tentatio probaret te. *TOB. XXII, 13.*

3. *Ad dilectionis offensionem*; ut ipse non semel suis amicis indicavit, præcipue dum B. Baptista Veranæ dixit: Recordare, magis me tibi ostendisse signum amoris, dum te affixi, quam dum tenerem in dulcissimis brachiis meis, *Tom. II, Chron. S. Fran. p. 4, l. VII, c. XXIV, et l. III, Insinuat. c. LXIII.* Et iterum S. Gertrudi, dum eam vehementer turbatam his verbis consolatus est: Ne contristare; delector enim tua colubatione, ideo ut tecum maneam, mitto tibi amicos contrarios, ut, dum in nulla creatura fidelitatem reperis, ad me plenius recurras. Cujus causam alibi reddens eidem dixit: Singula detrahentium verba sume tibi loco virtutum, quibus exornata pervenies ad me, et ego compassiva pietate mea compulsus benigne suscipiam te. Et quanto plus conversatio tua sine culpa reprobat, eo amplius cor meum amatoriam blanditiæ tibi condescendit, quia per hoc efficeris mihi simillima, qui in operibus meis semper habui perversiores. *L. IV, Insinuat. c. LX.* Præ cæteris vero hoc ipsum confirmat,

quod quondam Christus per Catharinam, quamdam Ordinis Carmelitarum monialem, vitæ sanctitatem celebrem, ad venerabilem Annam a S. Bartholomæo ejusdem Ordinis, gravissimos dolores magna constantia patientem, scribi jussit, ubi post alia sic loquitur: Quo quisque de meis unquam mihi fuit gratior, amicioque, hoc majorem crucis meæ partem singulari ex favore imposui ferendam. Ita Apostoli mei, ita ipsa Mater mea experta est, cujus animam doloris gladius in tantum pertransivit, ut merito suo Martyrum Martyr et Regina nuncupetur. *Pædagog. Chr. t. II, p. I, c. v, sect. VII.*

Alterum est, ut bene sciant artem, qua tribulationes et Crucem hujusmodi portare, solidumque ex eis fructum reportare debeant, nimirum. 1. *Ardentius desiderando Crucem*, quod facile obtinebit, si non ad dolorem aut molestiam exterius apparentem, sed fructum intus latentem attendat. Certe B. Angela de Fulgino dixit: Scio, Filioli mei, quod nobilitas et valor, qui exit de tribulatione, non est nobis cognitus, alioqui esset de illo magna rapina, et quilibet raperet ab alio de quo tribulari posset. *Vita, c. XX, 2. Alacriter et cum gaudio suscipiendo ac portando Crucem*; amantium more, qui dum mutuo sibi manus etiam cum dolore comprimunt, gaudent potius, complacentque sibi in tali dolore, quam tristantur, eo quod sciant, ipsum ardentissimi amoris argumentum esse. 3. *Constanter eam usque ad finem portando*; exemplo Christi, descendere ex ea nolentis, etiamsi a Judæis ad id incitatus fuerit.

Tertium est, ut efficac sibi remedium procuret, quo animus ad crucem explicato modo portandam animetur, ac roboretur, quale quidem præ reliquis respectu hominis ad perfectionem tendentis, censeri debet Amor; nam hic, pio Asceta teste, onus non sentit, laborem non respuit, plus affectat quam valet; de impossibilitate non causatur, quia omnia sibi posse et licere arbitratur. *THOM. KEMP. l. III, c. v, § 4.*

CONCEPTUS PRÆDICABILES.

Ex occasione thematis: *Qui non bajulat Crucem suam, et venit post me, non potest meus esse Discipulus*, *LUC. XIV, 26*, potest tribulatio consuetudini quarundam Academicarum, seu, ut vocari solet, *Depositioni* comparari,

qua omnes juvenes prius, quam ad scholas admittantur, et in discipulorum numerum adoptentur, variis vexationibus exerceri, et probari solent. Ostendatur proinde. 1. *Quam præclara sit schola Christi*, ob sapientiam cœlestem, quæ ibi addiscitur. 2. *Qualia privilegia participant Discipuli illius scholæ*, nimirum, ut sint omnes nobiles, et quidem vera nobilitate, quæ ex virtute oritur. Deinde ut immunes sint a tributo tristitiæ, quod plerumque homines pati nolentes pendere debent; item ut singularem habeant præcedentiam ante alios homines extra hanc scholam constitutos. Et tandem, ut ubi ex hac vita ad patriam proficisci voluerint, vegetal in Purgatorio pendere non cogantur. 3. *Inferatur, quam æquum sit, ut quisque hanc depositionem libenter sustineat*, maxime cum omnes alios ejusdem scholæ discipulos eandem tam fortiter sustinuisse advertat. Videri potest de hac materia fusiuse discurrens Faber, *Conc. 4, in festo SS. Simonis et Judæ.*

Ex occasione thematis: *Absit mihi gloriari, nisi in Cruce Domini nostri Jesu Christi*; *COR. VI, 14*, potest ostendi, quam merito S. Paulus gloriatum sit, et etiam nunc quivis Christianus cum ipso gloriatur in Cruce seu tribulationibus; cum per has multo veteri possideat titulos, ob quos plerumque homines gloriarī solent, quod ipsum fusiuse ostendet, titulos hos sigillatim explicando. Et 1. quidem, si alii ob divitias gloriantur, quæ majores reperiri possunt, quam æ, quæ in Cruce reperiuntur, cum juxta illas ipsa felicitas in altera vita distribuatur, ut adeo merito Moyses improperium Christi majores divitias aestimavit, quam thesaurum Ægyptiorum? 2. Si alii ob nobilitatem et dignitatem gloriantur, quæ major dignitas et nobilitas obtingere potest homini, quam si ipsi Dei Filio similior fiat, et cum eo per gloriosa facta nomen super omne nomen sibi comparet? 3. Si alii ob pulchritudinem gloriantur, quid pulchrius esse potest homine justo, multa propter Christum patiente? De quo merito dicat Sponsa: *Dilectus meus candidus (propter innocentiam) et rubicundus (propter invictam patientiam) electus ex millibus*. 4. Si alii ob robur corporis gloriantur, quanto æquius gloriabitur Christianus ob animi robur, quod in adversitatibus ostendit, quoque ipsis etiam Diemonibus terribilis evadit? 5. Si alii gloriantur ob scientias, quæ altior, utilior, et dignior scientia ad-

disci potest, quam scire Jesum Christum, et hunc crucifixum? Quæ omnia facile fusius ex dictis amplificari possunt.

Ex occasione thematis : *Ascendam in palmam, et apprehendam fructus ejus*; CANT. VII, 8, potest Crux palmæ comparari, tum ob illius proprietates, scilicet radicis profunditatem, stipitis firmitatem, viroris perpetuitatem, culminis sublimitatem, quæ omnia in Cruce nobiliori longe modo reperiuntur; tum ob fructuum fertilitatem, nempe vim purgandi a peccatis et penis, vim illuminandi (nam oculos, quos culpa claudit, pœna aperit, teste S. Gregorio) et vim perficiendi seu perducendi ad ultimum finem et perfectionem per variarum virtutum exercitium, quæ omnia fusius probata apud Fabrum videri possunt, conc. 1, in *Dom.* 20, post *Pent.* et conc. III et VII, in *festo Inventionis S. Crucis*.

Ex occasione thematis : *Hujus rei gratia flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Jesu Christi, ut possitis comprehendere cum omnibus Sanctis, quæ sit longitudo, et latitudo, et sublimitas, et profundum*; EPI. III, 14, possunt quatuor dimensiones Crucis explicari, ita ut per longitudinem duratio temporis, seu constantia; per latitudinem extensio ad omnis generis tribulationes, seu patientia; per altitudinem sublimitas moti, seu charitas; per profunditatem sui ipsius depressio, seu humilitas indicetur; pro quibus fusius explicandis non parum serviet conc. 7. Fabri, in *festo Inventionis S. Crucis*.

Ex occasione thematis : *Viditque in somnis scalam stantem super terram, et cacumen illius tingens caelum*; GEN. XXVIII, 12, potest Crux huic scalæ comparari, et 1. Ostendi, quomodo illa ad cœlos usque pertingat, cum sit unicum remedium ad beatitudinem obtinendam. Unde merito exclamat S. Augustinus : Ouales scalas, quarum caput in cœlum positum, per quas ipse (Christus) et ascendit et descendit, et propter confirmationem super eas incumbit! Ascende securus, si desideras cœlum; non te terreat nec angustia, nec longitudo, nec altitudo; nihil timeas, non nutant gradus ejus, quos ipse architectus sic confirmavit, ut in ejus ligno manus suas affigi voluerit. S. Ate. tom. IX, in *Cataclysmo*. 2. Ostendatur, quomodo in hac scala Angeli ascendunt ad roborandos illos, qui per eam descendant; et ascendant, eorum tribulationes ante conspectum Dei offerendo. 3. Ostendatur, quomodo Deus, in summitate

hujus scalæ appareat, ut fatigatis manum præbeat, suaque presentia et aspectu ascendentes animet. 4. Denique ostendatur, quomodo gradus sibi in hac scala facere, et per eos ascendere debeant, scilicet ad eum modum, quem S. Salvianus indicat dicens : Sancti Martyres ad celestis patriæ janam gradibus pœnarum suarum ascendentes, scalas sibi quodammodo de equuleis, catastis et crucibus fecerunt. SALVIAN. lib. III, de *Gub. Dei*.

Ex occasione thematis : *Nonne hæc oportuit pati Christum, et ita intrare in gloriam suam?* LUC. XXIV, 16; potest ostendi, quomodo via crucis habeat omnes conditiones ad optatam viam requisitas, nempe. 1. Quod sit via *rectissima* et *brevis-* *sima*; utpote quam ipse Christus Dux peritissimus ambulavit. 2. *Tritissima*; utpote per quam omnes Sancti ad cœlum pervernerint. 3. *Certissima*; cum nullum sit certius prædestinationis signum, quam multa pro Deo pati; hæc enim est angusta porta, per quam ad vitam nos tendere Christus jussit. 4. *Securissima*; utpote in qua Christus pro comite et protectore habetur. 5. *Jucundissima*; utpote, quia secundum multitudinem dolorum abundant consolationes animam lætificantes, uti facile ex prioribus §§. fusius ostendi potest.

Ex occasione thematis : *Et cœperunt se omnes excusare*. LUC. XIV, 18, possunt proponi et refutari frivola cause, ob quas aliqui conantur a se tribulationum jugum excutere. Nimirum 1. Quia non commeritis se putant. Refutentur, ostendendo nullam absque peccato esse, atque adeo nec sine flagello esse debere. 2. Quia putant, sibi solis immitti ejusmodi tribulationes. Refutentur ostendendo quod omnes per multas tribulationes oporteat introire in Regnum Dei. 3. Quia existimant nimis graves esse. Refutentur ostendendo quam leves sint, sive in comparatione pœnarum alterius vite, quas per peccata sua sunt meriti; sive in comparatione tribulationum, quas alii homines passi sunt, et quotidie patiuntur. 4. Quia aiunt se a certis personis eas sustinere non posse. Refutentur, ostendendo omnium tribulationum primarium auctorem Deum esse, homines vero manum dumtaxat, aut instrumentum esse Dei, quos proinde exosculari potius et venerari, quam odisse et execrari deceat. 5. Quia arbitrantur eas nimis diu durare. Refutentur, ostendendo potius mo-

mentaneum dumtaxat esse, quod cruciat, æternum vero, quod delectat. Videri possunt hæc fusius apud Fabrum, conc. III, in *festo S. Jacobi Apostoli*.

MISCELLANEA.

QUALITAS. — Olim ad expianda populi hircos accipere, et super utrumque sortem mittere, ita ut is, quem sors Deo designarit, statim pro peccato populi mactetur, alter vero liber in solitudinem dimittatur. LEV. XVI, 5. Per quorum priorem Electi significantur, utpote qui hoc ipso, quod in sortem Domino obtigerint, in sacrificium mactandi sunt; per posteriore vero Reprobi indicantur, qui in desertum mundi abire, ibique libere vagari sinuntur.

Quemadmodum Joseph, fratres suos durius loquebatur, quos tamen intime diligebat; ita Deus quoque frequenter consolationis gratiam electis subtrahit, cum tamen certum sit, eos ab ipso præ omnibus aliis diligi.

Recte Minutius Felix de Christianis pro fide certantibus dixit : Quam pulehrum spectaculum Deo, cum Christianus cum dolore congregitur, cum adversus minas et supplicia, et tormenta componitur ! MINUT. FELIX, in *Octavio*.

Cum aliquando pia virgo ardenti desiderio teneretur B. Henrici Susonis videndi, Angelus Custos eum ostendit in medio Fratrum rosas candidis et rubris coronatum, ut ex candidis quidem corporis, animique puritatem, ex rubris vero constantem patientiam intelligeret. SURIUS, c. XXIV. *Vita*.

NECESSITAS. — Solebat olim S. Joannes Abbas monachis suis de tribulationibus dicere : Hæc est porta Dei, per quam Patres nostri per multas tribulationes et injurias gaudentes ingressi sunt civitatem Dei. Eum in finem illis exemplum de juvene philosopho narrabat, qui, quia magistrum offenderat, ab eo jussus erat primo triennio metallum cum aliis fodere, altero vero triennio mercedem offerre iis, qui eum injuria affecturi essent. Quod cum non segniter fuisset executus, et postea a magistro Athenas deductus, injurias a sene ad portam sedente illatas ridenti ore exceperisset, eo quod gratis ab illo acciperet, pro quo hactenus mercedem

offerre jubebatur, audiit ab illo sene : Euge, jam urbem ingredi, quia dignus es, qui inter sapientes numereris. *Vita PP.* l. III, n. 84.

ÆQUITAS. — S. Gertrudi quondam dixit Christus, se omnibus hominibus tantum offerre gratiæ, quantum cuique ad superandam pusillanimitatem satis esse potest, atque adeo merito quemvis magna cum fiducia de Dei auxilio tribulationem acceptare debere. LIB. III, *Insinuat.* c. VII.

S. Hieronymus Blesillam ad tribulationes patienter ferendas sic allocutus est : E duobus eligo quod voles, aut sancta es, et probaris; aut peccatrix, et injuste quereris, minora sustinens, quam merearis. S. HIER. ad *Besil.*

Hierocles, Pythagoræ discipulus, dicere solebat : Tibi et culpæ tuæ indignare, non Deo. Culpam tolle, et infortunium auferet Deus. FAB. COD. XIII, in *Fer. Rog.*

UTILITAS. — S. Theresia, post obitum cuiuspiam magna illustris gloria apparens, testata est, nulla re magis quam afflictionibus, doloribus, aliisque perpressionibus sibi eam, quæ jam frueretur, gloriam, partam esse, ac, si liceret ad mortales redire, nihil potius habituram, quam ut pro Deo suo gravissima quæque pati posset. *Vita*, l. V, c. IV.

Recte ethnicus quidam philosophus dicebat : Brevem tibi formidam dabo, quæ te metiaris : Bonum tunc habebis tuum, cum intelliges, infelicissimos esse felices. SENECA, l. I, de *Prov.* cap. III.

Apposite S. Augustinus de peccato Davidis sic loquitur : Hoc peccatum non fecit David, cum persecutorem Saulem pateretur quando per diversa loca fugiebat, ne in manus ejus incideret. Erat in infirmitate tribulationis suæ tanto in Deum intentior, quanto miserior videbatur. Utile quiddam est tribulatio, utile medici ferramentum tanquam contra diaboli tentamentum. Factus est postea securus, devictis hostibus, pressura caruit, tumor exerevit. S. AUG. in *Ps. L.*

Zeno Cittiis philosophus dicebat nunquam se commodius navigasse quam cum navi fracta, et amplissimis opibus naufragio amissis enatavit; tunc enim Philosophiæ operam dare se cepisse. LAERT. l. VII.

S. Hieronymus de S. Pauli tentatione discurrens sic loquitur : Ad revelationum humilium superbiam, monitor quidam humane imbecillitatis Apostolo apponitur, ni similitudinem triumphantium, quibus in cur-

ru retro comes adhærebat per singulas acclamationes civium dicens : *Hominem te esse memento!* S. HIER. in *Ep. ad Paulam*.

DIGNITAS. — Rodericus de Vivar in domo sua mensam fortium constituerat, in qua tantum strenui sedebant milites, qui egregia facinora. OSORUS, conc. 1, in *Dom. inf. oct. Ascens.* Ejusmodi Beatorum in cœlis est mensa, de qua Christus ad Apostolos dixit : Vos estis qui permansistis mecum in tentationibus meis. Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus Regnum, ut edatis et bibatis super mensam in Regno meo. LUC. XIV, 48.

Paternum, inquit Seneca, Deus habet adversus bonos viros animum, et illos fortius amat, et operibus ac doloribus et damnis exagitat, ut verius colligant robur. Non est arbor solida ac fortis, nisi quam frequens ventus incurat; ipsa enim vexatione constringitur, et radices certius figit. Marcell sine adversario virtus; tunc apparet, quanta sit, quantumque valeat, polleatque, cum, quid possit, patientia ostendit. SENECA, l. de *Provid.*

Hanc rationem, inquit idem, in suis electis sequitur Deus, quam in discipulis præceptores, qui plus laboris ab his exigunt, in quibus certior spes est. Numquid tu invisus esse Lacedæmoniis liberos suos credis, quorum experientur indolem publicæ verberibus admotis? Ipsi patres illos adhortantur, ut ictus flagellorum fortiter perferant, et laceratos ac seminantes rogant, ut perseverent vulnera præbere vulneribus. Idem.

Prospera in plebem et vilia ingenia deveniunt; at calamitates, terroresque mortalium sub jugum mittere, proprium magni viri est. Idem, l. IV.

Ignis aurum probat, miseria fortes viros. Vide quam alte ascendere debeat virtus. Scias illi non per secura vadendum esse. Humilis et inertissimæ, tuta sectari. Idem, t. V.

Militares viri gloriantur vulneribus. Gubernatore in tempestate, militem in acie intelligas; calamitas virtutis occasio est. Dux lectissimos mittit, qui nocturnis hostes aggreddiantur insidiis, nemo eorum, qui exeunt, dicit : Male de me imperator meruit, sed bene judicavit. CIC. c. IV.

AXIOMATA.

Dulcia non meruit, qui non gustavit amara. BUCHLERUS.

Vexatio dabit intellectum auditui. ISAAE, XXXVIII, 19.

Occasio et tribulatio hominem fragilem non facit, sed qualis sit, ostendit. THOM. KEMP. l. I, c. XVI.

Fidem secunda poscunt, adversa exigunt, SENECA, in *Agamem.*

Quod durum fuit pati, meminisse dulce est. Idem, in *Herc.*

Lætius est, quoties magno sibi constat honestum. LUCAN. l. IX.

AUCTORES.

Joannes Buseus, in *Panario. V. Impatentia in aduersis.*

Philippus D'Outreman, in *Pædagogia Christiana*, tom. II, p. 1, a. c. v, usque ad finem.

Josephus Langius, in *Polyanth. V. Adversitas, Afflictio, Crux, Tribulatio.*

Franciscus Ribera, de *Bono Probationis. Ludovicus Granateus, in Loc. Comm.* f. 540.

Hadrianus Lyraeus, in *Apophthegmatis S. Ignatii*, l. I, apoph. 3.

Matthias Faber, in omnibus tomis, præcipue in *Festo Inventionis S. Crucis.*

Thomas Stapletonus, t. VI, *Dom. xv*, et t. I, *Dom. xx*, ac. XXIV, post *Pent.* Item, t. I, *Dom. IV*, post *Epiph.* et t. III, *Dom. III*, post *Pascha.*

Joannes Major, in *Spec. magno Exemp. V. Tribulatio.*

DÆMON.

QUOAD ESSENTIAM.

DEFINITIO. — Dæmones sunt spiritus impuri, humani generis inimici, mente rationales, in nequitia subtiles, cupidi nocendi, per superbiam tumidi, semper in fraude novi, immutant sensus, inquinant affectus, vigilantes turbant, dormientes per somnia inquietant, morbos inferunt, tempestates concitant, in lucis Angelum se transformant,

semper infernum secum portant, in idolis sibi cultum divinum usurpant, super malos dominari appetunt, bonis ad exercitium dantur, semper fini hominis insidiantur. S. BONAV. in *Comp. Theol.* l. II, c. 26.

Veruntamen, juxta ethymon nominis Græci, *dæmon* idem est, quod *sapiens, expertus*, quia licet rebellis hic spiritus gratiam amiserit, nullam tamen passus est jaeturam in donis naturalibus, scientiæ videlicet, quia ingenium ejus est acutissimum : *Serpens erat callidor cunctis animantibus terre. Satanos*; id est, *adversarius*, idecirco dicitur, quia sic quoque de cœlo lapsus, Deo Creatori adversari non desinit; adhuc enim tamquam parum sit, aut fuerit, quod dixit, *Similis ero Altissimo*, altius per timorem extollitur, testante Apostolo, cum de illo perditionis filio, in quo iste *diabolus* erit, ita loquitur : « Homo peccati, filius perditionis, qui adversatur et extollitur super omne, quod dicitur Deus, aut quod colitur. RUFERTUS ABBAS, c. XXV, *Med.*

DIVISIO. — Dividunt aliqui, teste Beyrlinek, in novem choros, eo quod ex singulis choris aliqui cecidisse credantur, alii dividunt in igneos, aereos, terreos, aquatiles, subterraneos, tenebrosos, eo quod in his locis commorari, et nocere tententur. Cassianus juxta peccata, ad quæ alieunt, dividit, sic enim ait : Hoc nosse debemus, non omnes dæmones universas hominibus inuere passiones, sed unicumque vitio certos spiritus incubare, et alios quidem immunditias ac libidinum sordibus oblectari, alios blasphemis, alios ira, furorique peculiariter imminere, alios pasci tristitia, alios coenodoxia superbiaque muleri, et unumquemque illud vitium humanis cordibus, quo ipse gaudet, inserere. CASS. *Collat.* l. c. XVII.

GRADUS. — S. Bernardinus hos assignat, dum ait : Septem gradibus animæ a diabolo expugnantur. Primo, insultat in suggestione. Secundo, luctatur in delectatione. Tertio, percutit in consensu. Quarto, spoliatur in actu. Quinto, præcipitatur in consuetudine. Sexto, hilarescit sibi in gloriatione. Septimo, prævalet in morte. S. BERN. SEN. t. III, ser. IV, in *Domin. 4*, post *Pent.*

Paulo alios actus assignat Beatus Albertus Magnus, dum ait : Dentes diaboli sunt gradus tentationum, scilicet primus motus, cogitatio, delectatio morosa, consensus, voluntas plena, impetus, operatio, iterata consuetudo, defensio peccati, gloriatio in pec-

cato, in verecordia, impenitentia, desperatio. B. ALB. M. in c. XIV, *Marci.*

EX S. SCRIPTURA.

Et apprehendit draconem, serpentem antiquum, qui est Diabolus, et Satanus. AROC. x, 2.

Et consummata omni tentatione, Diabolus recessit ab eo usque ad tempus. LUC. c. IV, 13.

Ipse Satanas transfiguratur se in Angelum lucis. I Cor. c. II, 14.

Nolite locum dare Diabolo. EPH. c. IV, 27. Venit Princeps Mundi hujus, et in me non habet quidquam. JOAN. c. XIV, 30.

Adversarius vester Diabolus tamquam leo rugiens circuit, quaerens quem devoret, cui resistite fortes in fide. I. PETR. f. v, 8.

Tu credis, quoniam unus est Deus, bene facis; et Dæmones credunt, et contremiscunt. JAC. c. II, 19.

Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias Diaboli; quoniam non est nobis collectatio adversus carnem et sanguinem, sed adversus Principes et Potestates, adversus Mundi Rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiae in caelestibus. EPH. c. VI, 11.

Vae terre et mari, quia descendit Diabolus ad vos habens iram magnam, sciens, quia modicum tempus habet. AROC. c. XII, 12.

EX SS. PATRIBUS ET DOCTORIBUS.

QUALITAS. — Tortuosus ille serpens, cui nullum aliud est desiderium, nullum negotium, nullum studium, nisi perdere animas nostras. Hic est, qui jugiter malum machinatur, argute loquitur, artificiose suggerit, callide decipit, illicitos motus insufflat, et venenatas cogitationes inflammat, movet bella, nutrit odia, incitat gulam, movet libidinem, desideria carnis instigat, et peccati occasiones parat, et mille nocendi artibus cœdo hominum pulsare non cessat. S. BERN. XY, *Med.*

Diabolus non quaerit hominem, sed hominis interitum quaerit, ille malis nostris gaudet, surgit e ruinis nostris, nostris vulneribus convalescit, nostrum sanguinem sinit, nostra saturatur ex carne. Diabolus hominem vult habere, sed perdere. Quare? Quia